

INFORMACJA NA POSIEDZENIE KOMISJI ZDROWIA I POMOCY SPOŁECZNEJ RADY POWIATU CIESZYŃSKIEGO

Opieka senioralna w powiecie cieszyńskim

Powiat wspiera i powierza organizacjom pozarządowym lub kościelnym realizację zadań skierowanych do seniorów. Działania uwzględniające ich udział, w szczególności z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy domowej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym m. in. prowadzenie domów pomocy społecznej o profilu dla osób w podeszłym wieku. Organizacje działające na rzecz osób starszych mogą również składać oferty w otwartych konkursach ofert na zadania z zakresu kultury, sportu, turystyki.

Działalność Powiatu

Powiat Cieszyński zleca prowadzenie domu pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku – EDO „Emaus” w Dzięgielowie – Diakonatowi Żeńskiemu „EBEN–EZER” Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP. W placówce jest 89 miejsc, a w roku 2024 skorzystało 117 osób. Na koniec ubiegłego roku w EDO „Emaus” przebywało 87 osób.

Na terenie Powiatu prowadzone są 2 domy pomocy społecznej o łączonym profilu: dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych:

- Powiatowy Dom Pomocy Społecznej „Pogodna Jesień” – 43-400 Cieszyn, ul. Korfantego 1 – 70 miejsc;
- Dom Pomocy Społecznej „Betania” prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety III Zakonu Regularnego św. Franciszka – 30 miejsc.

Na dzień 31.12.2024 r. w PDPS „Pogodna Jesień” przebywało 61 seniorów, a w DPS „Betania” – 27 seniorów.

W pozostałych domach pomocy społecznej wśród mieszkańców również byli seniorzy – stan na 31.12.2024 r.:

1. PDPS „Feniks”, 43-430 Skoczów, ul. Sportowa 13 (dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie) – 23 osoby.
2. PDPS w Pogórze, 43-430 Pogórze, ul. Zamek 132 wraz z Filia „Bursztyn” ul. Staropolska 14, 43-410 Kończyce Małe (dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz przewlekle psychicznie chorych) – 90 osób.
3. DPS Zgromadzenia Sióstr Służebniczek BDNP, 43-430 Skoczów, ul. Mickiewicza 36 (dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie) – 11 osób.
4. DPS Konwentu Bonifratrów, 43-400 Cieszyn, pl. Londzina 1 (dla osób przewlekle psychicznie chorych) – 61 osób.

Z oferty Powiatu skierowanej do ogółu społeczeństwa, korzystali również seniorzy:

1. Dzienny Ośrodek Wsparcia, 43-400 Cieszyn, ul. Bielska 4 prowadzony przez Cieszyńskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego „Więź”,
2. Punkt Interwencji Kryzysowej, 43-400 Cieszyn, ul. Bielska 92 prowadzony przez Stowarzyszenie „PrzystańMy”

3. Zadania ze sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (dofinansowane ze środków PFRON) tj.
 - *Wiosenne przebudzenie* - 5-dniowy pobyt rekreacyjno-rehabilitacyjny, *Letnie orzeźwienie* - 5-dniowy pobyt rekreacyjno-rehabilitacyjny oraz *Jesienne wyciszenie* 5-dniowy pobyt rekreacyjno-rehabilitacyjny, realizowane przez Polski Związek Niewidomych, Koło w Cieszynie
 - *Zajęcia na basenie z osobami niepełnosprawnymi* oraz *Międzywojewódzki Turniej Tenisa Stołowego Osób Niepełnosprawnych*, realizowane przez Stowarzyszenie Rehabilitacji Kultury Fizycznej Turystyki i Integracji Osób Niepełnosprawnych
 - *Spotkania ze sztuką i kulturą*, realizowane przez Cieszyńskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego "Więź";
4. zadania z zakresu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych (dofinansowanie ze środków PFRON) tj.
 - *Odpręż ciało – wycisz umysł III edycja*, realizowane przez Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym „Źródło Aktywności”
 - *Prowadzenie świetlicy dla osób niepełnosprawnych* oraz *Zawody Strzeleckie dla osób niepełnosprawnych*, realizowane przez Stowarzyszenie Rehabilitacji Kultury Fizycznej, Turystyki i Integracji Osób Niepełnosprawnych
 - *Piknik integracyjny*, realizowane przez Cieszyńskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego „Więź”
 - *V Muzyczna Akademia Seniora SART Cieszyn 2024*, realizowane przez Stowarzyszenie „Via Musica”;
5. zadania z zakresu promocji zdrowia:
 - *konferencja dla seniorów w sali konferencyjnej Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie, ul. Bielska 62* realizowane przez: Starostwo Powiatowe w Cieszynie – Promocja Zdrowia oraz Uniwersytet III Wieku w Cieszynie,
 - *Lepsze funkcjonowanie Amazonek*, realizowane przez Stowarzyszenie Amazonek,
 - *„Aktywizacja ruchowa seniorów Skoczowskiego UTW”* oraz *„W zdrowym ciele, zdrowy duch”* realizowane przez Stowarzyszenie Skoczowski Uniwersytet III Wieku.

Działania z zakresu pomocy społecznej oraz na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane przez Powiat Cieszyński są skierowane do ogółu społeczności lokalnej, w tym do osób starszych. Działania te są realizowane przez Starostwo, PCPR oraz na zlecenie powiatu przez organizacje pozarządowe. Informacje o możliwościach skorzystania z oferty przez osoby potrzebujące, w tym osoby starsze znajdują się na stronach internetowych Starostwa oraz PCPR w Cieszynie. Ponadto informacje o zrealizowanych działaniach, w szczególności podjętych przez organizacje pozarządowe, są ujęte w sprawozdaniu z *Programu współpracy Powiatu Cieszyńskiego z organizacjami pozarządowymi (...)* na rok 2024. www.powiat.cieszyn.pl; www.pcprcieszyn.ox.pl.

Dodatkowe działania

Powiat Cieszyński za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie pozyskał środki finansowe na realizację projektu z zakresu przeciwdziałanie przemocy domowej w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy Domowej”. Jednym z działań w ramach projektu pt. „Dom bez przemocy – edycja II” były

pogadanki dla seniorów. Przeprowadzone zostały w dwóch miejscowościach powiatu: Chybiu (gmina wiejska) i Ustroniu (gmina miejska) a uczestnikami byli m.in. członkowie koła emerytów oraz członkowie rady seniorów. Pogadanki zostały zorganizowane we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Chybiu oraz Ustrońską Radą Seniorów. Dzięki pogadankom seniorzy uzyskali wsparcie oraz informacje gdzie szukać pomocy oraz jakie są formy pomocy. Otrzymali również materiały profilaktyczne. W ww. spotkaniach uczestniczyły łącznie 22 osoby.

Rada Powiatu Cieszyńskiego na posiedzeniu w dniu 25 marca 2025 r. podjęła Uchwałę nr XI/86/25 w sprawie utworzenia **Rady Seniorów Powiatu Cieszyńskiego**.

Działalność Oddziału Geriatrycznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie

Oddział geriatryczny powstał w 2011 roku. Do Oddziału przyjmowani są pacjenci w wieku powyżej 60 roku życia, choć pacjentem geriatrycznym sensu stricto jest osoba w wieku 80 lat i więcej, obciążona wielochorobowością (pośród przypadłości „internistycznych” przeważają schorzenia układu krążenia, układu ruchu, przewodu pokarmowego), w tym często schorzeniami neuropsychiatrycznymi, jak zespoły otępienne.

W odróżnieniu od wielu innych oddziałów geriatrycznych w Polsce, specyfiką tego oddziału jest przewaga chorych przyjmowanych w trybie nagłym - tylko około 30% pacjentów to pacjenci przyjmowani w trybie planowym. Wiąże się to ze szczególną pozycją Szpitala Śląskiego, który jest szpitalem działającym w permanentnym trybie ostrego dyżuru.

Aktualnie Oddział geriatryczny zajmuje część trzeciego piętra pawilonu łóżkowego i dysponuje 24 łóżkami.

Oprócz podstawowej działalności leczniczej, personel Oddziału geriatrycznego w czasie całej jego historii żywo angażował się w rozmaite formy działalności edukacyjnej. Można tu wymienić prelekcje z cyklu „Pro Salute”, organizowane przez ZZOZ w Cieszynie, współpracę z Uniwersytetami Trzeciego Wieku, współpracę ze Starostwem Powiatowym (Dni Seniora).

Przy oddziale działa Poradnia Geriatryczna, umożliwiająca koordynowanie leczenia pacjentów przed i po pobycie w oddziale.

Działalność prowadzona na terenie Gmin w roku 2024 – informacje pozyskane z Gmin, w tym Ośrodków Pomocy Społecznej

Ośrodki Pomocy Społecznej oraz Centrum Usług Społecznych świadczą wsparcie osobom w podeszłym wieku zgodnie z przepisami prawa, m.in. ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych. W głównej mierze świadczone są usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz wypłacane są zasiłki.

Z uwagi na brak pisemnej informacji o działaniach na rzecz seniorów, realizowanych na terenie gminy Cieszyn, Dębowiec oraz Zebrzydowice, informacje o poniższych działaniach zostały zaczerpnięte ze stron internetowych samorządów oraz OPS.

1. Gmina Brenna

Na terenie Gminy Brenna zorganizowane było szereg działań, w których brali udział seniorzy:

- „Spotkanie noworoczne” w Górkach Wielkich, organizator: GOPS Brenna, wspólnota parafialna Kościoła pw. „Wszystkich Świętych w Górkach Wielkich” - 32 seniorów,
- II Zimowa Senioriada Gminy Brenna, organizator: Uniwersytet Trzeciego Wieku w Brennej, współorganizator: Ośrodek Promocji Kultury i Sportu Gminy Brenna
- II Regionalny Turniej Gier i Rozrywek Umysłowych Seniorów Brenna 2024, organizator: Uniwersytet Trzeciego Wieku w Brennej i Gminy Brenna,
- Zażywaj leki bezpiecznie – przegląd lekowy dla seniorów 60+; konsultacje z farmaceutą we współpracy z Polskim Towarzystwem Opieki Farmaceutycznej – edukacja zdrowotna i poprawa bezpieczeństwa farmakoterapii,
- transmisja konferencji „Przemoc wobec osób starszych” organizowanej przez Rzecznika Praw Obywatelskich i Ogólnopolskiej Federacji UTW,
- Sportowa Senioriada 2024, organizator: Fundacja Elektrownia Rybnik, dofinansowanie wyjazdu - Gmina Brenna, udział 23 seniorów z Gminy Brenna,
- II Piknik Rodziny – impreza plenerowa dla mieszkańców gminy, organizator: GOPS Brenna, OSP Górki Małe, wspólnota parafialna Kościoła pw. „Wszystkich Świętych w Górkach Wielkich”, Uniwersytet III Wieku,
- w ramach działań z pożytku publicznego dofinansowano Stowarzyszenie UTW, tj. wyjazd krajoznawczo-turystycznego „Zamki Jury Krakowsko-Częstochowskiej” dla 40 seniorów,
- II Rodziny Turniej Gier Podwójnych w Badmintonie, organizator: GOPS Brenna, OPKIS, SP Górki Wielkie, 14 uczestników powyżej 60 roku życia;

Seniorzy skorzystali z programu „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” dla JST – edycja 2024 oraz programu „Opieka Wytchnieniowa” dla JST – edycja 2024.

Uchwałą NR III/13/24 Rady Gminy Brenna z dnia 19 czerwca 2024 r. została powołana Rada Seniorów. Na terenie Gminy działa od 19 lipca 2021 r. Stowarzyszenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Brennej, ul. Partyzantów 3, 43-438 Brenna, którego celem jest: jest włączanie osób starszych do systemu kształcenia ustawicznego, aktywizacja intelektualna, psychiczna i fizyczna słuchaczy, wdrażanie polityki gerontologicznej, ponadto celem działania jest sfera zadań publicznych obejmująca zadania w zakresie: ochrony i promocji zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, upowszechniania i ochrony praw kobiet oraz działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn, działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, upowszechniania kultury fizycznej, rekreacji, rehabilitacji i sportu, działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

2. Gmina Chybie

Działania na rzecz osób starszych prowadzone były przede wszystkim przez Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, ul. Bielska 80, w Chybiu. Zadaniem Koła jest integracja środowiska seniorów. W ramach swojej działalności Koło prowadzi bogatą działalność kulturalną i artystyczną dostosowując się do potrzeb i zainteresowań swoich członków.

Na terenie gminy funkcjonuje również Uniwersytet III Wieku. Zajęcia odbywają się w siedzibie Gminnego Ośrodka Kultury ul. Cieszyńska 2, w Chybiu.

3. Gmina Cieszyn

Na terenie gminy działa Cieszyńska Rada Seniorów.

Na terenie miasta funkcjonuje Dom Spokojnej Starości dla osób w podeszłym wieku. W placówce jest 65 miejsc.

Na terenie miasta działa szereg organizacji pozarządowych, które swoimi działaniami obejmują seniorów:

- Stowarzyszenie „Uniwersytet III Wieku”
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Cieszynie,
- Fundacja św. Elżbiety Węgierskiej,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych Hospicjum im. Łukasza Ewangelisty,
- Fundacja Aktywności Społecznej „Cieszynianka”,
- Fundacja „Adonai”
- Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rodziny „Siloe in Nobis”
- Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń Blisko Ciebie”.

W 2023 r. Rada Miejska Cieszyna podjęła uchwałę w sprawie utworzenia jednostki organizacyjnej pomocy społecznej Gminy Cieszyn - ośrodka wsparcia pod nazwą Dzienny Dom „Senior+” oraz połączenia go z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Cieszynie. Uczestnikami Dziennego Domu są mieszkańcy Cieszyna – 15 osób, nieaktywni zawodowo, którzy ukończyli 60 rok życia, w szczególności osoby samotne, zagrożone wykluczeniem społecznym, wymagające niwelowania faktycznych lub potencjalnych, negatywnych skutków starzenia się w postaci spadku wraz z wiekiem ich samodzielności w zaspokajaniu potrzeb życiowych, w tym szczególnie potrzeb społecznych, a także osoby wymagające wsparcia w organizowaniu i aktywnym spędzaniu czasu wolnego.

Dzienny Dom „Senior+” zapewnia ofertę usług od poniedziałku do piątku, w godzinach od 7.00 do 16.00.

4. Gmina Dębowiec

Mieszkańcy gminy Dębowiec będący w starszym wieku korzystają w głównej mierze z oferty Stowarzyszenia Cieszyński Uniwersytet III Wieku.

5. Gmina Goleszów

Na terenie gminy działały 4 Kluby Seniora, w ramach których realizowana jest opieka i wsparcie dla seniorów poprzez aktywizację, działania podejmowane na rzecz ochrony zdrowia, profilaktykę, rozwijanie zainteresowań, tworzenie oparcia społecznego, zaspokajanie potrzeb kontaktu, przynależności, integrację społeczną, przeciwdziałania marginalizacji oraz organizacje różnorodnych zajęć kulturalnych i integracyjnych, utrzymywanie i rozwijanie sprawności fizycznej i intelektualnej. Przykładowe działania podejmowane w Klubach to: joga, basen, gimnastyka, zajęcia z dietetykiem, ćwiczenia koncentracji, zajęcia z psychologiem, zajęcia manualne, wyjazdy kulturalne. Kluby mają swoje siedziby w Bażanowicach, Cisownicy, Dzięgielowie i Goleszowie.

Gmina brała udział w programie „Opieka 75 +”, którego celem jest zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych oraz realizuje Program osłonowy wsparcia seniorów „Teleopieka w gminie Goleszów” zmierzający do poprawy bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania seniorów przez dostęp do tzw. opieki na odległość (opaski).

Gmina realizuje również projekt pn. „Zwiększenie dostępu do usług społecznych w Gminie Goleszów” współfinansowany ze środków UE, w ramach którego zapewniane są usługi opiekuńcze dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osób po 60 r. ż.

6. Gmina Hażlach

W gminie Hażlach działa Klub Seniora. W ramach Klubu odbywają się różnorodne zajęcia, tj. gimnastyka, szydełkowanie, szachy, zajęcia taneczne, kurs kroju i szycia oraz organizowane są wyjazdy oraz spotkania okolicznościowe. Cykliczne spotkania odbywają się w budynku Biblioteki Gminnej w Hażlachu oraz w Centrum Usług Społecznych w Pogwizdowie. Gmina przystąpiła do programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” oraz „Opieka Wytchnieniowa”.

7. Gmina Istebna

Gmina Istebna realizowała program „Opieka wytchnieniowa dla Jednostek Samorządu Terytorialnego”, w postaci pobytu dziennego oraz program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością dla Jednostek Samorządu Terytorialnego”.

Gmina brała udział w programie „Opieka 75 +”. Ponadto na terenie gminy działa Stowarzyszenie „Istebniański Uniwersytet Seniora” (Uniwersytet III Wieku), które prowadzi działalność na rzecz starszego pokolenia mieszkańców gminy, organizując liczne spotkania, zajęcia oraz wyjazdy.

Gmina zaplanowała poszerzenie oferty dla seniorów w roku 2025 i przystąpiła do programu „Korpus wsparcia seniorów” oraz „Gmina przyjazna Seniorom – Ogólnopolska Karta Seniora”.

Muzeum Regionalne „Na Grapie” realizuje projekt „Seniorzy w kulturę włączeni”.

8. Gmina Skoczów

Gmina Skoczów wspiera seniorów m. in. za pośrednictwem usług opiekuńczych, programów: Asystent Osoby niepełnosprawnej oraz Opieka wytchnieniowa. W ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniora dla osób starszych realizowany jest system „opieki na odległość” oraz możliwość skorzystania z usług sąsiedzkich. Gmina od roku 2025 zaplanowała poszerzenie oferty o projekt pn. „Rozwój usług na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w gminie Skoczów”. Ponadto wsparcie dla seniorów oferują również organizacje pozarządowe, takie jak: Klub Nordic Walking „Włóczykije”, Parafia Ewangelicko-Augsburska – Klub Seniora, Rzymskokatolicka Parafia pw. NMP Królowej Polski w Pogórze, Skoczowski Uniwersytet III Wieku, Stowarzyszenie „Nasz Pierściec”, Stowarzyszenie Przyjaciół Pogórze oraz chrześcijańska Służba Charytatywna.

Od 2018 r. Gmina przystąpiła do Ogólnopolskiej Karty Seniora.

9. Gmina Strumień

Gmina Strumień realizowała szereg programów nakierowanych na wsparcie seniorów: „Opieka 75+”, „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”, „Opieka wytchnieniowa”, „Gmina Przyjazna Seniorom”(wydano 67 kart).

Z mieszkania chronionego w roku 2024 skorzystała jedna osoba w wieku senioralnym

Gmina nawiązała współpracę z Fundacją „Zostań Aniołem” w zakresie realizacji projektu pt. „Nie bądź sam – rozwijanie usług społecznych i wsparcia opiekunów faktycznych”. Zaplanowano udział 90 seniorów w zajęciach klubów seniora.

Gmina wspomagała funkcjonowanie 4 Klubów Seniora: w Strumieniu, w Bąkowie, w Pruchnej i w Drogomyślu, m. in. poprzez udostępnianie gminnych pomieszczeń.

10. Gmina Ustroń

Od 2022 r. Urząd Miasta Ustroń wdrożył usługę Mobilnego urzędnika, dzięki której mieszkańcy Ustronia pow. 60 lat i osoby z niepełnosprawnościami mogą załatwić sprawy urzędowe przy jego pomocy. W mieście działa również Ustrońska Rada Seniorów.

Na terenie miasta funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz Koło nr 2 Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, wspierane finansowo z budżetu miasta.

Miasto Ustroń prowadzi miejski Dom Spokojnej Starości przeznaczony dla osób w podeszłym wieku. W placówce jest 38 miejsc.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej realizują programy: „Kopertę Życia”, „Korpus Wsparcia Seniorów”, „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”. Seniorów wspierają również Fundacja św. Antoniego oraz Ewangelickie Centrum Aktywności Lokalnej.

11. Gmina Wiśła

Na terenie Gminy Wiśła, przy ul. 1 Maja 69 działa Klub „Senior+”. Głównym celem działalności klubu jest integracja i aktywizacja członków klubu, poprawa kondycji psychofizycznej oraz rozwijanie zainteresowań, poprzez umożliwienie korzystania z oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej i aktywizacji społecznej. Spotkania odbywają się raz na tydzień.

Jednocześnie na terenie gminy działały 3 organizacje pozarządowe, które swoim wsparciem obejmowały osoby w podeszłym wieku: Koło nr 3 Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Klub Radość oraz Wiślańska Akademia Aktywnych, które zrzeszają ponad 200 osób.

12. Gmina Zebrzydowice

Na terenie gminy funkcjonuje Klub „Senior+”, prowadzony przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Klub wspiera osoby starsze najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym, w związku z czym zorganizowano dowóz na zajęcia oraz opiekę opiekunkiiennej w trakcie zajęć i transportu.

Na terenie gminy działa również Stowarzyszenie „Aktywny Senior na Granicy”, które skupia wiele osób starszych cechujących się większą aktywnością w życiu codziennym niż członkowie Klubu „Senior+”. Dodatkowo przy GOK funkcjonuje nieformalny Klub Seniora powstały z inicjatywy oddolnej.

Spośród innych działań skierowanych do osób starszych wymienić należy:

- usługi teleopieki,
- usługi asystenta osoby niepełnosprawnej oraz opiekę wytchnieniową (dla osób starszych niepełnosprawnych).

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie w Cieszynie
Agnieszka Bączczyńska

STAROSTA
Janina Żagan